

Írások a Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny 2009/2010-es versenyévjáról*

Az ebben a tanévben kiemelkedő eredményt elért kollégák és tanítványaik rövid bemutatkozását adjuk közre.

Belépő kategória (5–6. évf.) első helyezett

Sztropkóczkiné Hajnalosi Éva
könyvtárostánár

Nyíregyházi Főiskola Apáczai Csere János
Gyakorló Általános Iskolája és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Nyíregyháza

1994-től dolgozom Nyíregyháza egyik gyakorló általános iskolájában könyvtáros-

* A Könyvtári Levelező/lap 2010. évi 7. számában (19. o.) megjelent írás folytatása.

tanárként. Korábban tizenkét évet töltöttem el a megyei könyvtárban, ahol nagyon szerettem dolgozni. Amikor meghallottam a hírt, hogy üresedés van a gyakorlóban, eszembe jutottak főiskolai tanárnóm, *Jakabné Olgi* szavai: „a legjobb hely a világon egy iskolai könyvtár, ott teljes életet élhetsz.” Igaza volt.

Több mint tíz éve veszek részt a könyvtárhasználati versenyen. A tanulóim rendszeresen bejutnak a megyei megmérettetésre, az idei tanévben pedig a belépő kategóriában országos első helyezést ért el *Molnár Helga*.

Egy gyakorlóban könnyebb is, meg nehezebb is a tanulókat kiválasztani versenyekre. Könnyebb, mert az itt tanuló gyerekek nagyon okosak, fogékonyak, „könyves környezetből” jönnek. Nehezebb, mert a legtöbben nagyon sok különórán, edzéseken, versenyen vesznek részt. A gyakori könyvtárlátogatókból választom ki a versenyzőjelölteket. A gyerekek eleinte lelkesek, de sajnos sokan lemorzsolódnak, mert „fontosabb” szerintük (vagy a szülők szerint?) egy matematika vagy egy nyelvi versenyre készülni. A megmaradt tanulókkal viszont öröm foglalkozni.

A mi iskolánkban könyvtárismereti oktatás folyik elsőtől a nyolcadik évfolyamig, harminckét osztályban. A könyvtárat egyedül vezetem. Az ötödikes tananyag (évi öt óra) a kézikönyvtárral való megismerkedés, hatodikban raktári jelzeteket alkotunk. Így a versenyzők már nagyjából tisztában vannak ezekkel a fogalmakkal. A felkészülés alatt a korábbi évek feladatsorait használom, tematikusan gyakorolunk, egy-egy feladattípusból minden korábbi versenyfeladatot megoldunk. Ha ezekkel készen vagyunk, magam találok ki feladatokat a megadott témából.

A legnagyobb öröm számomra az, hogy több tanulómból lett könyvtár szakos hallgató, akik visszajönnek szakmai gyakorlatukra az egykori iskolai könyvtárunkba. Hát kell ennél több?

Molnár Helga
5. évfolyamos tanuló

Nagyon szeretek olvasni, és szeretném, ha mások is örömeiket lelnék benne, ezért fontos a könyvtár. Az iskolai könyvtár mindig kéznél van, sok érdekes könyvet találok ott.

Azért veszek részt a versenyen, mert szeretek versenyezni, szeretek olvasni, és Éva néni nagyon lelkesítő. Nem gondoltam volna, hogy megnyerem a versenyt, mert csak ötödikes voltam. Igazából minden tetszett, érdekes feladatok voltak, és én szeretek kutakodni.

A versenyre elég sokat készültem az iskolai könyvtárban. Minden kézikönyvvel alaposan megismerkedtem, sokat gyakoroltuk a régi versenyfeladatokat.

Amikor megyek egy kört a rollerrel¹, amit fődíjként kaptam, vagy ha olvasok a nyert könyvekből, mindig a versenyre gondolok. Remélem, a következő tanévben is részt vehetek rajta.

¹ A Woiterscooter roller a Wédimax Építő Kft. ajándéka

I. kategória (7–8. évf.) első helyezett

Göttli Nóra 8. évfolyamos tanuló
Felkészítő tanára: Mericsné Várhelyi Éva
könyvtárostánár

Bálint Márton Általános Iskola, Törökbálint

Két éve Éva néni (*Mericsné Várhelyi Éva*, iskolánk könyvtárostánára) bejött az osztályba egy osztályfőnöki órán, és azt mondta, szakkört indít a könyvtárban a könyvtárról és a könyvekről. Ebben az időben is nagyon szerettem a könyveket, ezért rögtön jelentkeztem. Hatan-nyolcan jártunk (ebből a „kemény mag”, az négy-öt ember, aki mindig ott volt), és érdekes, figyelemfelkeltő feladatokat csináltunk. Megtanultuk az alapvető dolgokat, hogy a könyvtárban van szépirodalmi rész és kézikönyvtár a tudományos szakkönyveknek, és hogy a szépirodalomban szerzői betűrendben vannak a könyvek a polcon. Egy-egy szakkör után ott maradtunk és sorba rakosgattuk a kézikönyvtári könyveket. Egy-egy tudományágat „örökre fogadtunk”. Az én kedvencem a biológia. Ez volt az én polcom, és nagyon fontos volt nekem, hogy szakszerű rendben legyenek a rám bízott könyvek. Mikor kézbe vettem egyet-egyét, kinyitottam, bele is néztem. Ekkor szerettem meg igazán a könyvtárat.

Tavaly Éva néni már csak velem készült, kifejezetten erre a versenyre. Az erdő volt a téma. Nagyon sok ehhez kapcsolódó könyvet hazavittem elolvasni, népdalokat, meséket gyűjtöttünk, rengeteget készültünk rá. A megyei írásbelin itt első lettem, a szóbelin a második, de sajnos az országos szóbeli döntőbe nem jutottam be.

Az idei tanév már sokkal nehezebb volt. Egyrészt a téma – tömegközlekedés – sem volt olyan testhezálló, másrészt kevesebbszer tudtam sajnos menni készülni. Viszont (tapasztalat lévén) már sokkal több rendszer volt a készülésünkben. Sokat kutakodtunk a könyvtárban: híres emberek, évfordulók, folyóiratok, járművek, fejlődésük időben és térben, dalok, költemények (a nyugatosoknál például közkedvelt téma volt), képzőművészeti alkotások. Kerestük, hogy az ETO-

ban hol lenne a helye. Egyre alaposabban, részletesebben tájékozódunk. Elérkezett a versenyek időszaka.

A megyei írásbeli versenyen a sok feladathoz számomra kevés volt az idő, de határozottsággal, kitartással és összeszedettséggel leküzdöttem a problémát. Ezt a fordulót és a szóbelit is sikeresen végeztem. A szóbelin segítségemre volt előző évi tapasztalatom. Előtte többször elmondtam magamnak, igyekeztem választékosan beszélni, a jegyzeteimet már az elejétől tisztára, áttekinthetőre készítettem el, az előadást képekkel színesítettem.

Az országos írásbelire is nagy lendülettel, lelkesedéssel készültünk. Itt a feladatlap lényegesen egyszerűbb volt, és a feladatok mennyisége sem volt olyan nagy. Ezt a fordulót a negyedik helyen zártam.

A szóbeli országos döntő előtt nagyon izgultam. Egyrészt mert nem tudtam elmenni a versenyt megelőző ismerkedésre, másrészt arra gondoltam, hogy a többieknek már biztos van élménye, tapasztalata ezzel kapcsolatban. Amikor kihúztam a témát (igazából nem kihúztam, mert az utolsót, ami nekem maradt, azt vittem el), nagyon megörültem. A projektfeladat nagyon összetett volt, egy apróbb figyelmetlenség, és az ember könnyen kihagyhat egy feladatrészt. A felkészülésben segítségemre volt a feladatot tartalmazó füzetecske, ami megadta a felkészülés

vázát, előzőleg megismerkedtem a helyi katalógusrendszerrel, így könnyebb volt a tájékozódás és a zsűritagok is mindig bíztattak mosolyukkal, ami a nehezebb pillanatokban sokat segített. Az eredmény egy plakát lett, ami tartalmazta Erkel Ferenc életútját, életútjának főbb állomásait, ezeknek a helyeknek egy rövid ismertetőjét, valamint egy általam javasolt útvonaltervet közlekedési eszközökkel az említett helyszínekre. A munkát szóban is ismertetni kellett, itt is igyekeztem minél színesebben, érdekesebben előadni a projektet, ami úgy éreztem, hogy jól sikerült. Miután kijöttem, elégedett voltam magammal, úgy éreztem, mindegy hányadik vagyok, a saját elvárásomat már teljesítettem. Amikor pedig az eredményhirdetésen az én nevemet mondták, nem is bírtam elhinni, annyira meglepett. Nagyon boldog voltam.

Ezúton szeretném megköszönni *Dömsödy Andreának*, hogy ilyen gördülékenyre megszervezte a versenyt, *Hock Zsuzsannának*, aki a verseny alatt instrukcióival segített minket, és az én zsűrimnek, aki külön rám figyelt, *Lázárné Szanádi Csillának*.

És nagyon nagy köszönet illeti felkészítő tanáromat, *Mericsné Várhelyi Évát*, aki ilyen alaposan felkészített, és aki végig mellettem állt.

II. kategória (9–10. évf.) első helyezett

Gálné Angyal Krisztina könyvtárostánár

Lóczy Lajos Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű
Idegenforgalmi SZKI és Kollégium, Balatonfüred

2000-ben diplomáztam Szombathelyen könyvtár-magyar szakon. 2001 szeptembere óta dolgozom könyvtárostánárként. Már a főiskolai éveim alatt is érdekelt a szakmának ezen területe, *Iskolai könyvtári munka* címen ún. speciálkollégiumot is hallgattam két féléven keresztül. A szakdolgozatom témájának is a 14–15 éves tanulók könyvtárhasználati szokásainak felmérését választottam, és olyan következtetésekre jutottam, ami arra sarkallt, hogy ilyen munkakörben próbáljak meg elhelyezkedni; és lehetsé-

Dömsödy Andrea (OFI-OPKM) versenyszervező, Simon András (MTA SZTAKI) támogató, Nagy Katalin tanuló és Gálné Angyal Krisztina könyvtárostanárra a döntő eredményhirdetésén

geimhez mértén segítséget nyújtani abban, hogy a fiatalok megbarátkozzanak, megismerkedjenek a könyvtár világával.

Iskolánkban a következő képzési formák közül választhatnak a diákok: négy évfolyamos gimnáziumi emelt szintű angol vagy német nyelvi képzés, öt évfolyamos gimnáziumi emelt szintű angol-informatika specializációs képzés angol nyelvi előkészítő évvel, öt évfolyamos magyar-angol vagy magyar-német két tanítási nyelvű szakközépiskolai képzés.

Az 1964-ben létesült iskolai könyvtár 2000 szeptembere óta működik megfelelő tárgyi feltételek mellett. A 36 férőhelyes olvasóterem alkalmas a könyvtári egységek helyben használatára, ezen kívül kiscsoportos nyelvi órák, foglalkozások megtartására is. A szabadpolcos állomány elhelyezésére külön helyiség szolgál. A dokumentumok feldolgozása, ill. nyilvántartása, valamint a kölcsönzési adminisztráció 2001 szeptemberétől integrált könyvtári rendszer segítségével történik. A teljes könyvtári állomány retrospektív feldolgozása 2006 tavaszán fejeződött be. Az MTA SZTAKI és a Monguz által felajánlott földíj könyvtári szoftver segítségével újabb fejlesztésre nyílik lehetőségünk, melyet a városi könyvtárral való együttműködésben fogunk megvalósítani. A könyvtári egységek száma megközelíti a

24 ezer kötetet. Az aktív könyvtárhasználó tanulók száma (2009. októberi statisztikai adatok alapján) 266 fő, ami az iskola tanulóinak 65%-a. A kölcsönzött dokumentumok köre főként tartós tankönyvekre, illetve kötelező olvasmányokra korlátozódik.

Iskolánkban csak „igény szerint” tartok könyvtárhasználati órákat, így a tanulóknak csak a versenyre való felkészülés keretében nyílik lehetőségük magasabb szinten elsajátítani a könyvtárhasználati ismereteket.

Fontosnak tartom a tehetséggondozást, illetve azt, hogy ne csak a hagyományos tantárgyakból mérettessenek meg a legjobbak. További célom, hogy a tanulókkal megismertessem, megszerettessem a könyvtárat.

Év elején megkérem a szaktanárokat, osztályfőnököket, hogy osztályaikban tobozozzanak, illetve magam is bemegyek az első osztályokba és szólók a lehetőségről. Ezután a jelentkezők létszámától függően házi versenyen dől el, ki jut tovább a megyei fordulóba.

A versenyre jelentkező tanulóknak rendszeres foglalkozásokat tartok megbeszélte időpontokban. Ezekon a foglalkozásokon át vesszük az elméletet, a könyvtárhasználati tananyagot. Áttanulmányozzuk a témára vonatkozó legfontosabb kézikönyveket; általam összeállított gyakorló feladatokat, ill. korábbi versenyek feladatlapjait oldjuk meg.

A felkészülés során legalább egy alkalommal elviszem a tanulókat a városi könyvtárba, hogy egy gazdagabb állománnyal rendelkező könyvtárban is gyakorolják a tájékozódást.

A 2001/2002-es tanévben vettem részt először a versenyen, azóta – kisfiam születése miatt három év kihagyással – minden tanévben készítettem fel tanulókat. A 2001/2002-es tanévben megyei harmadik helyezést ért el egy tanítványom a 11–12. évfolyamos versenyzők között, ezt követően a 2007/2008-as, valamint a 2008/2009-es tanévben értünk el megyei negyedik helyezést, illetve a 2009/2010-es tanévben országos első helyezést ért el tanítványom, *Nagy Katalin*, a II. kategóriában.

Nagy Katalin 10. évfolyamos tanuló

Ebben az évben próbáltam ki magam először ebben a versenyben. Először csak azért kezdtük el pár barátnőmmel, hogy elüssük valamivel az időnket, ám az idők folyamán ez a verseny egyre fontosabbá vált számomra. Mikor továbbjutottam egyik fordulóból a másikba, akkor az hajtott, hogy öregbítsem iskolám hírnevét.

A versenyre hetente egyszer készültünk. A könyvtárban megoldottunk régebbi feladatlapokat, és megtanulhattam a könyvtári alapismereteket. Párszor ismeretlen könyvtárba is elmentünk, hogy kiderítsük, ott hogyan tudok tájékozódni.

A verseny egészen érdekes élmény, hiszen egyik versenyhez sem hasonlíthatom. Nem kell hozzá különösen lexikális tudás, „csak” talpraesettség. Ez tetszik, mert szeretem, ha olyan helyzetbe kerülök, ahol megoldást kell találni, ez kihívás. Szerintem könnyű a verseny. Hiszen adott egy könyvtár, amiben minden információ megvan, nekem csak meg kell keresnem.

Manapság a könyvtárak nem bírnak túl nagy fontossággal, hiszen az internet korszakát éljük, amikor szinte ott is mindent meg lehet találni. Ám egy könyv olvasását nem múlhatja felül a monitor, amitől könnyen megfájdul a fejük. Nekem ezért fontos a könyvtár, a nyomtatott anyag megőrzéséért. ■

Ismét bővült az MTDA

„...annyi minden van ebben az országban rombadőlve és oly sok az építeni való...”

Az MTDA újabb személyi blokkja Klebelsberg Kuno munkásságába nyújt betekintést. Az öt könyv csaknem kétezer oldalnyi terjedelme, cikkei, beszédgyűteménye alapján nem csupán Klebelsberg tevékenységét ismerhetjük meg, hanem fontos, sajátos kordokumentumként is értékelhetők, melyeknek mindazonáltal máig ható tanulságaik vannak.

Ezekkel és további két könyvének (*Küzdelmek* könyve, *Neonacionalizmus*) elérhetővé tételével az MTDA hozzájárul művének minél teljesebb megismeréséhez és megértéséhez.

Teghze Gyula a maga idejében ismert és érdekes alakja volt az akkor még igen fiatal és újtát kereső szociológiának. Szerves társadalomtani elméletek és az állam személyiségének theoriája (Bp., 1900) című munkája a most letölthetővé tett három könyve közül a legismertebb és a legnagyobb hatást keltő.

Elérhetők az MTDA portáljáról:
<http://mtdaportal.extra.hu/>

***

35 évet késett egy regény könyvtári visszavételével egy férfi az Egyesült Államokban

A férfi már többször vissza akarta vinni a könyvet, de csak a minap kerített rá sort. A könyvtár olcsón megszámitotta a késedelmi díjat: 35 dollárt (7 ezer forint) rótt ki. Mivel manapság negyed dollár a napi késedelmi díj, akár 1400 dollár – 300 ezer forint – büntetést is kaphatott volna a 35 évet késő.

A férfi vezeklésül pénzt adományozott a könyvtárnak. Hogy mennyit, nem fedte fel, csak annyi közölt, hogy 35 dollárnál többet, de 1400-nál azért kevesebbet.

(Forrás: hvg.hu)